

PRAVIDLA KONTROLY RYBOLOVU A JEJICH PROSAZOVÁNÍ

Pravidla kontroly rybolovu a jejich prosazování mají zajistit správné uplatňování pravidel týkajících se rybolovu a zajistit jejich dodržování, je-li to třeba. V tomto ohledu jsou pravomoci a povinnosti rozděleny mezi členské státy, Komisi a subjekty podílející se na lovu ryb. Členské státy, které tato pravidla nedodržují, mohou být stíhány v souladu s postupem při zjištění porušení předpisů.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Články 38 až 43 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

Nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 ze dne 20. listopadu 2009 o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky, o změně nařízení (ES) č. 847/96, (ES) č. 2371/2002, (ES) č. 811/2004, (ES) č. 768/2005, (ES) č. 2115/2005, (ES) č. 2166/2005, (ES) č. 388/2006, (ES) č. 509/2007, (ES) č. 676/2007, (ES) č. 1098/2007, (ES) č. 1300/2008 a (ES) č. 1342/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1627/94 a (ES) č. 1966/2006. Toto nařízení bylo částečně změněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1380/2013 ze dne 11. prosince 2013 o společné rybářské politice a nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/812 ze dne 20. května 2015, pokud jde o povinnost vykládky.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 404/2011 ze dne 8. dubna 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro uvedené nařízení Rady, které bylo částečně změněno prováděcím nařízením Komise (EU) 2015/1962 ze dne 28. října 2015.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1626 ze dne 14. září 2016, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 768/2005, kterým se zřizuje Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu.

CÍLE

Politika kontroly usiluje o zajištění toho, aby:

- byla lovena pouze povolená množství ryb a byly shromažďovány údaje pro řízení rybolovu,
- členské státy a Komise včas zastávaly své příslušné role;
- pravidla byla uplatňována pro všechny rybolovné oblasti za pomoci harmonizovaných sankcí v celé EU,

- se sledovatelnost vztahovala na celý dodavatelský řetězec v rozsahu „od sítě na talíř“.

Přijetí těchto opatření spadá do pravomocí Unie, přičemž jednotlivé členské státy jsou odpovědné za provádění těchto opatření a uplatňování sankcí v případě jejich porušení, ke kterému dojde v zeměpisných oblastech spadajících do jurisdikce těchto států.

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

Současný systém byl stanoven v nařízení o kontrole, které vstoupilo v platnost dne 1. ledna 2010 a které důkladně zmodernizovalo přístup EU ke kontrole rybolovu. Nařízení uvedlo tento systém do souladu s přísnými opatřeními, která EU přijala v roce 2008 na boj proti nelegálnímu rybolovu. Postupné reformy společné rybářské politiky (SRP) (od nařízení (ES) č. 2371/2002 až po nařízení (EU) č. 1380/2013) rovněž přinesly nové změny zaměřené na překonávání dlouhodobých nedostatků. Opatření v průběhu času zahrnovala:

a. Užší spolupráci při prosazování pravidel a zřízení společného inspekčního systému (SIS), čímž by se mělo zaručit sdružení inspekčních činností EU a členských států a sledování zdrojů prostřednictvím Agentury Společenství pro kontrolu rybolovu (EFCA, viz níže).

b. Postupné vyjasnění pravomocí zúčastněných subjektů v odvětví rybolovu:

- Členské státy jsou odpovědné za provádění pravidel SRP na svém území a ve svých vodách a za to, že tato pravidla přijmou plavidla plující pod jejich vlajkou i mimo jejich vody.
- Komise musí zajistit, aby členské státy plnily své závazky podle zásady rovnosti a účinnosti. Komise pravidelně vypracovává hodnotící zprávu o své činnosti ve vztahu k uplatňování pravidel společné rybářské politiky členskými státy a předkládá ji Evropskému parlamentu a Radě.
- Subjekty působící ve všech činnostech v odvětví rybolovu, od lovu po uvádění na trh, dopravu a zpracovávání, musejí dodržovat konkrétní vnitrostátní právní předpisy ve všech stádiích produkce.

c. Větší soulad s předpisy a harmonizované uplatňování pravidel:

I když sankce uplatňované v členských státech nejsou stejnorodé, což brání tomu, aby bylo možné dosáhnout jednotné úrovně souladu s těmito pravidly, Komise sestavuje srovnávací přehled o plnění výsledků SRP pro dosažení větší míry souladu prostřednictvím zvyšování informovanosti veřejnosti o výsledcích členských států, pokud jde o kontrolu pravidel rybolovu a jejich prosazování.

Výčet vážných porušení předpisů slouží jako odůvodnění pro účinné, přiměřené a odrazující sankce podle vnitrostátních právních předpisů: od roku 2012 mají členské státy povinnost zavést bodový systém pro závažná porušení předpisů u licencí vázaných na konkrétní plavidla a rozšířit je i na velitele plavidel.

d. Kontroly se nyní provádí v každém bodě řetězce:

Rybářské plavidlo nemůže opustit přístav bez licence k rybolovu. U veškeré přepravy ryb se povinně prokazuje, že ryby byly uloveny legálně. Tento systém se vztahuje na všechny rybolovné činnosti ve vodách EU a na všechna rybářská plavidla EU a státní příslušníky EU, bez ohledu na to, kde loví. Pod tento systém rovněž spadá rekreační rybolov citlivých populací ryb a akvakultura, pokud se na ně vztahují předpisy EU – např. lov úhořů nebo některých druhů rekreačního lovu tuňáka obecného.

e. Tradiční metody kontrol byly postupně zkombinovány s moderními technologiemi sledování a inspekci.

Zahrnují nyní elektronický systém podávání zpráv (ERS nebo „elektronický lodní deník“), který se používá pro záznam údajů o úlovcích, vykládkách, prodeji atd. a pro podávání zpráv o těchto údajích v členských státech.

Členské státy jsou povinny si vyměňovat údaje o rybolovných operacích (lodní deník rybolovu, prohlášení o překládce, prohlášení o vykládce atd.). Zejména pokud plavidlo členského státu provádí rybolovné operace ve vodách jiného členského státu, musí stát, pod jehož vlajkou plavidlo pluje, na požádání tomuto druhému státu poskytnout povinné údaje. Informace musí být zaznamenány, bezpečně uloženy a zpřístupněny všem členským státům. Kromě toho se výměna údajů a jejich přenosový formát zakládá na normě P1000 Centra OSN pro usnadňování obchodu a elektronické obchodování (UN/CEFACT).

Systém sledování plavidel (VMS) je družicový systém poskytující v pravidelných intervalech údaje o poloze, kurzu a rychlosti plavidel (oba systémy jsou nyní povinné pro všechna plavidla delší než 12 m). Plavidla ze zemí mimo EU o stejné velikosti musejí mít na palubě nainstalováno fungující zařízení pro satelitní sledování, pokud se nacházejí ve vodách Společenství. Automatický identifikační systém (AIS) je nepřetržitý autonomní systém identifikace a sledování plavidel používaný pro námořní bezpečnost a postupně se rozšiřuje na všechna rybářská plavidla EU delší než 15 m.

EVROPSKÁ AGENTURA PRO KONTROLU RYBOLOVU

Agentura byla založena v roce 2005 jako klíčový prvek ke zlepšení dodržování pravidel stanovených v rámci společné rybářské politiky. Činnost agentury vedla ke zkvalitnění jednotného a účinného prosazování pravidel sdružením mechanismů kontroly, inspekce a sledování rybolovu a jejich koordinací (prostřednictvím plánů společného nasazení (PSN) jako jejího hlavního nástroje). Agentura vykonává kontrolu plavidel delších než 12 m^[1]. Takto koordinované činnosti, jež představují jádro činnosti agentury, přispívají k řešení problémů s prosazováním pravidel, které plynou z nepoměru mezi způsoby a prioritami kontrolních systémů jednotlivých členských států.

S přijetím nařízení (ES) č. 1224/2009 byly agentuře přiděleny nové pravomoci s cílem posílit její účinnost. Její operace jsou financovány ze tří zdrojů: rozpočtu Společenství,

[1]Úř. věst. L 343, 22.12.2009, s. 9.

plateb za služby poskytované členskými státy a také z příjmů za publikace, školení a jiné služby, které poskytuje.

V předvečer zahájení nově reformované SRP v roce 2014 se EFCA zaměřila na nový vývoj za účelem posílení kultury dodržování pravidel a rovných podmínek pro celé odvětví rybolovu. Mezi konkrétní nástroje, které umožní nové podněty k dosažení tohoto cíle, patří:

- Regionální PSN: prostředek, díky kterému agentura organizuje nasazování lidských a materiálních prostředků členskými státy pro kontroly a inspekce, jež jsou sdíleny jednotlivými členskými státy. PSN podporují nákladově efektivní využívání lidských a materiálních zdrojů členskými státy koordinovaným způsobem, přičemž agentura začala rozšiřovat PSN tak, aby pokrývaly regionální vícedruhové plány společného nasazení (NEAFC, NAFO a pelagické druhy v západních vodách). EFCA ve velmi blízké budoucnosti předpokládá rozšíření regionálního vícedruhového permanentního rybolovu.
- Strategie pro kontrolu zákazu výmětů: pokud možno prováděné prostřednictvím regionálních PSN a umožňující přijímání strategických rozhodnutí na úrovni řídicí skupiny, zatímco EFCA bude nápomocna, pokud jde o účinné sledování. V závislosti na vlastnostech rybolovu budou aplikovány různé metody a využívány či zkoušeny dostupné nástroje. Je zásadní, aby nová SRP byla doprovázena právě těmito činnostmi.
- Efektivita z hlediska nákladů a pracovní skupiny pro hodnocení souladu: vytvoření dvou pracovních skupin pro hodnocení souladu a efektivitu z hlediska nákladů při kontrolních operacích.
- Hlavní osnovy: hlavní osnovy pro odbornou přípravu inspekčních úřadů pro rybolov členskými státy budou vůbec poprvé přispívat k jednotné SRP a jejímu jednotnému uplatňování.
- Systémy informačních a komunikačních technologií EFCA: mají doplnit jednotlivé vnitrostátní systémy. Tyto jedinečné systémy byly vyvinuté agenturou a jsou dány k dispozici členskými státy na podporu kontroly SRP na úrovni EU. Tyto elektronické nástroje umožňují průběžné výměny údajů a zpravodajských informací v reálném čase, čímž se snižuje možnost manipulace s informacemi a napomáhá se úsilí, jež má za cíl omezovat jednání, které není souladu s předpisy.

V souladu s nařízením (EU) č. 2016/1624, kterým se zřizuje Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž, zahrnuje úloha EFCA od října 2016 rovněž spolupráci s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž a Evropskou agenturou pro námořní bezpečnost v mezích jejich mandátu, a to s cílem zvýšit účinnost výkonu funkcí pobřežní stráže^[2]. Tato spolupráce podporuje vnitrostátní orgány prostřednictvím poskytování běžných informačních služeb, služeb dohledu a odborné přípravy, stejně jako plánování a provádění víceúčelových operací v oblasti námořního dohledu.

Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž na druhou stranu usiluje kromě dalších svých povinností také o zajištění shromažďování a sdílení informací, které

[2] Funkce pobřežní stráže mohou zahrnovat: námořní bezpečnost, zabezpečení, pátrání a záchranu, ochranu hranic, kontrolu rybolovu, obecné vymáhání práva a ochranu životního prostředí.

jsou pro kontrolu rybolovu relevantní, odhalování znečištění a dodržování námořních předpisů.

Evropská agentura pro námořní bezpečnost poskytuje Evropské pohraniční a pobřežní stráž a EFCA integrované námořní služby založené na systémech podávání zpráv týkajících se lodí (např. VSM) a dalších nástrojích pro sledování. Tyto informační služby zahrnují detekci, identifikaci a sledování plavidel, monitorování míst vyplutí a zjišťování odchylek, což taktéž zjednodušuje odhalování nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu (rybolov NNN).

Důležitý krok směrem k potření rybolovu NNN byl učiněn v červnu 2016, kdy vešla v platnost Dohoda o opatřeních přístavních států, na niž od roku 2009 dohlížela Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) a již podepsalo více než 30 států, včetně EU, která tak učinila jménem svých 28 členských států. Dohoda o opatřeních přístavních států je první mezinárodně závaznou dohodou, která je specificky zaměřena na nezákonný rybolov a která stanoví požadavky a možnosti zásahu ze strany přístavních států, jimž se plavidlo cizího státu musí podrobit, nebo jež musí splnit jako podmínku k využití přístavu v rámci přístavního státu. Ty zahrnují předchozí upozornění o vplutí do přístavu, využití určených přístavů, omezení vplutí do přístavu a vykládku ryb, požadavky týkající se dokumentace a inspekce přístavů, jakož i související opatření, jako je zaznamenání plavidla provádějícího rybolov NNN, opatření související s obchodem a sankce.

PLNĚNÍ NOVÉ POVINNOSTI VYKLÁDKY

Od roku 2014 společná rybářská politika stanovuje povinnost vykládky všech úlovků, která má skoncovat s ne hospodárnou praxí výmětů prodejných ryb zpět do moře. Tato povinnost je v praxi postupně zaváděna od roku 2015. Nařízení o společné rybářské politice, které bylo změněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/812 ze dne 20. května 2013, pokud jde o povinnost vykládky, vymezuje několik technických opatření pro zachování zdrojů (jak a kde mohou rybáři lovit, podrobnosti ohledně typů používaných lovných zařízení, uzavřené oblasti a jiná opatření na ochranu mořského prostředí). Stávající nařízení o kontrole zohledňuje povinnost vykládky, včetně ustanovení o podávání zpráv a uskladňování úlovků, a stanoví pravidla pro používání systémů pro dálkové elektronické sledování (REM) a přítomnost pozorovatelů na palubě za účelem kontroly dodržování předpisů.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament od přijetí Lisabonské smlouvy zastává v řádném legislativním postupu úlohu spoluzákonodárce a hraje také ústřední roli ve vymezení SRP a jejího nařízení o kontrole.

Jeho Výbor pro rybolov (PECH) dohlíží na kontrolní a donucovací opatření této politiky a má za to, že účinné a nediskriminační provádění pravidel musí být jedním ze základních pilířů SRP; dodržování pravidel a jednotný přístup ke kontrole je nejlepším způsobem, jak ochránit zájmy odvětví rybolovu v dlouhodobém horizontu. V této souvislosti Parlament dne 25. října 2016 přijal [usnesení](#) o sjednocení kontroly rybolovu v Evropě, přičemž uznal existenci podstatných rozdílů v uplatňování

nařízení o kontrolním režimu v členských státech. Mezi doporučeními k zajištění souladu s právními předpisy v oblasti rybolovu a jednotnosti kontrolních postupů se zde uvádí: zlepšení spolupráce mezi členskými státy prostřednictvím výměny inspektorů, kontrolních metod a údajů; posílení mandátu EFCA a zdrojů, které jí jsou k dispozici; zavedení jednotných osnov pro odbornou přípravu inspektorů; standardizace kontrolních postupů a sankcí v Unii; a vytvoření mechanismu pro vyzdvihování dobrých příkladů s cílem zvýšit dodržování právních předpisů. Dne 30. května 2018 Parlament přijal [usnesení](#) o uplatňování kontrolních opatření pro stanovení souladu rybolovných produktů s kritérii pro přístup na trh EU.

Parlament rovněž přezkoumává výroční zprávu EFCA a uděluje absolutorium za jejího plnění rozpočtu.

Výzkum provedený pro výbor PECH:

- [Sociální a hospodářský dopad sankčního bodového systému \(2016\)](#);
- [SRP – postupy v případě porušení a sankce uplatněné v celé EU \(2014\)](#);
- [Nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov: sankce v EU](#).

Priit Ojamaa
05/2019

